

Дем'янюк Р. В.
магістрант;
Бояринова К. О.
д-р екон. наук, доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЛОГІСТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Застосування інструментарію логістичного менеджменту на промислових підприємствах є запорукою ефективної реалізації процесів ресурсного забезпечення, постачання продукції та комунікаційних взаємовідносин як між підприємствами з різних сфер економіки, так і між підприємствами та споживчим сектором. Активізація логістичних сполучень та розуміння промисловими підприємствами необхідності розвитку цього напрямку економічної діяльності визначає ключову потребу удосконалення системи логістичного менеджменту промислових підприємств у сфері реалізації продукції підприємства.

Логістика є наукою про планування, контроль та управління транспортуванням, складуванням та ін. матеріальними і нематеріальними операціями, здійснюваними в процесі доведення сировини та матеріалів до виробничого підприємства, внутрізаводської обробки сировини, матеріалів і напівфабрикатів, доведення готової продукції до споживача відповідно до інтересів та вимог останнього, а також збереження та обробки відповідної інформації [1]. В силу зазначеного, система логістичного менеджменту вважається провідною ланкою не тільки розвитку промислового підприємства, але й основою його функціонування, забезпечення життєдіяльності та активності на ринку. Крім цього експортна діяльність промислових підприємств також залежить від рівня налагодження системи логістичного менеджменту, що формує основу для управління матеріальними та товаропотоками. Промислове підприємство має бути вмонтоване в загальну систему логістичних поєднань як окремо в межах регіону, держави, так і в площині міждержавних сполучень.

Загалом до функцій логістичного менеджменту належать [2]:

- своєчасне постачання відповідної кількості, якості, асортименту вантажів до місця їх споживання;
- управління запасами ресурсів;
- узгодження політики розподілу з політикою виробництва продукції;
- формування оптимальних розмірів партій поставок та переробки;
- якісне виконання всіх замовлень у встановлені строки тощо [2].

Вагомою функцією логістики є управління запасами ресурсів, виконання замовлень у встановлені терміни, особливо якщо промислове підприємство працює на основі ощадливого виробництва, або системи Just In Time. Тобто важливою особливістю функціонування промислового підприємства є управління матеріальним забезпеченням. Управління матеріальним забезпеченням виробничої діяльності промислових підприємств науковцями пропонується базувати на засадах інноваційної логістики і спрямовуватися на досягнення таких результатів [3]:

- забезпечення оптимальної організації всіх видів матеріальних запасів у сфері виробництва та обігу з метою досягнення безперебійності виробничих процесів та їх ритмічності;
- постійний моніторинг співвідношення «ціна – якість» необхідних матеріальних ресурсів з метою адаптації до кон'юнктури ринків виробничих ресурсів;
- оптимізація логістичних витрат з метою зниження собівартості одиниці продукції;
- вирішення проблем складування та зберігання матеріальних запасів;
- вибір між логістичним аутсорсингом та власним департаментом логістики з метою підвищення ефективності маркетингу [3].

Функції з позиції логістичного менеджменту промислового підприємства актуалізують питання щодо логістики у сфері постачання з підприємства до місць продажу або гуртовиків, укладання з ними угод на поділ ризиків постачання, приймання зобов'язань – з одного боку, а також питання щодо залучення третіх сторін – логістичних компаній – у ці процеси, координаційні процедури узгоджень між усіма сторонами реалізації логістичних операцій.

Наявність проблем недостатньої кваліфікованості та витратність впровадження логістичної системи на вітчизняних підприємствах формує передумову застосування аутсорсингу логістичних послуг. Зокрема це зумовлюється рядом гомих причин [4]:

- підприємства не цілком компетентні, і тому змушені використовувати аутсорсинг логістики, через недостатню підготовленість до формування й забезпечення функціонування МЛС;

– зростання інтенсивності конкурентної боротьби у всіх сферах економіки припускає необхідність досягнення найвищої ефективності всіх операцій, у тому числі й логістичних;

– на сучасному етапі розвитку бізнесу в Україні, для більшості підприємств характерно географічне розширення діяльності усередині країни й вихід на зовнішні ринки. У цих умовах забезпечити всі бізнеспроцеси, включаючи логістичні, підприємствам самотужки й власними коштами є важкодоступним;

– наявність тенденції розвитку світової економіки на основі встановлених довгострокових постійних партнерських зв'язків між підприємствами й провайдером логістики, які здатні надати логістичні послуги не тільки в рамках окремих країн, але й у світовому масштабі, що робить недоцільним для підприємств намагатися самостійно вирішувати проблеми логістики [4].

З урахуванням зазначених проблемних аспектів в сфері логістичного аутсорсингу набуває актуальності 4PL – системно-інтегрованого логістичного аутсорсингу. Така система передбачає співпрацю з компанією-підрядником або спільне підприємство з вантажовласником, яка є посередником між виробником і одним і більше її партнерами, при цьому 4PL провайдер має високу ступінь залученості в бізнес-процеси клієнта; він виступає як єдина сполучна ланка між клієнтом (наприклад, виробником) і різними провайдерами логістичних послуг, керує всіма процесами ланцюга поставок клієнта, включаючи кур'єрські, експедиторські та складські послуги [5]. У цьому ж контексті доречно і активізація використання 5PL провайдерів, система діяльності яких включає і використання Інтернет-маркетингу, інтернет-продажів з забезпеченням логістичної підтримки усіх транспортних операцій.

Як зазначають науковці, відмінною рисою логістичного управління є системний, цілісний підхід до організації та здійснення переміщень матеріалів і готових виробів на всьому шляху від виготовлення до кінцевого споживання [2]. Проте наявне питання і забезпечення внутрішньоорганізаційної логістики, особливо на великих підприємствах, або підприємствах, частини виробництва яких розміщено у різних регіонах чи навіть частинах місця локації. У такому разі підприємство має зорієнтуватися на власну внутрішню систему логістики, формувати власну систему реалізації логістичних операцій, поєднуючи її з операційними бізнес-процесами, технологією виробничих процесів. Успішне запровадження системи логістики на підприємстві потребує створення відповідної організаційної структури. Така структура має будуватись як на основі лінійно-функціональної структури, так і за дивізіональним принципом. У першому випадку в організаційну структуру підприємства мають включатись підрозділи на чолі, наприклад, начальника департаменту логістики з підпорядкуванням йому транспортної системи промислового підприємства. У другому випадку потрібно створювати розгалужену систему логістичних центрів з напрямом за місце розташуванням, продуктивним асортиментом тощо.

Серед новітніх інструментів впровадження та налагодження логістичної системи промислових підприємств доцільно відзначити реінжиніринг логістичного процесу, новітні методи проектування та управління ланцюгами постачання. Крім цього актуалізуються питання впровадження відповідних інформаційних технологій логістичної підтримки діяльності промислових підприємств у межах розвитку «Індустрії 4.0». Знову ж таки потребує активнішого застосування система із установленою періодичністю поповнення запасів до постійного рівня, що забезпечить ефективне керування запасами на промислових підприємствах.

Таким чином, логістичний менеджмент є важливим інструментом у забезпечення функціонування та розвитку промислового підприємства. Його впровадження потребує комплексу дій та прийняття відповідних рішень керівництвом: починаючи від створення організаційної структури, з включенням логістичних підрозділів до використання новітніх методів забезпечення існування системи логістичних операцій, ланцюгів постачання, а також залучення у ці процеси зовнішніх контрагентів через укладання угод та логістичний аутсорсинг. При цьому усі дії мають бути спрямовані на забезпечення функціонування логістичного ланцюга «постачання-виробництво-збут» у межах логістичної системи промислового підприємства.

Література:

1. Лукинський В. С. і ін. Логістика автомобільного транспорту. Концепція, методи, моделі. М.: Финансы и статистика, 2000. 198 с.
2. Федькович І. В. Удосконалення логістичної діяльності на підприємстві. *Економіка та держава*. 2018. № 1. С. 111–113.
3. Нижник І. В. Логістика в менеджменті промислових підприємств: теорія та практика застосування. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2014. № 5(1). С. 31-34.
4. Дорошкевич Д. В. Інтеграція України в систему функціонування міжнародних логістичних систем. *Культура народів Причорномор'я*. 2014. № 274. С. 148-153.
5. 3PL или 2PL, 1PL и 4PL – Что Это за Звенья Цепи Поставок, и Для Чего Они Нужны? SupplyChains: вебсайт. URL: <https://supplychains.ru/2014/05/28/pl-who-are-they/> (дата звернення 31.03.2020).